

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมจึงต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม และมนุษย์จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขได้ ต้องมีความเชื่อฟังกัน เช่น ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ นักเรียนเชื่อฟังครู เป็นต้น และความเชื่อฟังนี้ ฟรีดแมน เซียร์ และคาร์ลสมิทซ์ (Freedman, Sears and Carlsmith, 1981) ได้ให้ความหมายไว้ว่าหมายถึงบุคคลกระทำพฤติกรรมตามคำสั่งที่ถูกสั่งให้ทำ ถึงแม้ว่าบุคคลผู้นั้นไม่ต้องการที่จะกระทำก็ตาม¹ และดร.กรวนเบอร์ก (Dr. Gruenberg) ได้กล่าวไว้ว่าความเชื่อฟังไม่ใช่ปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวเด็กเองได้ แต่ต้องอาศัยการฝึกหัดของพ่อแม่² เหตุที่พ่อแม่สามารถฝึกหัดความเชื่อฟังให้แก่เด็กได้เพราะเด็กมีความรัก ความนับถือ และความเกรงกลัวต่อพ่อแม่³ ทั้งนี้พ่อแม่จะต้องเริ่มฝึกหัดความเชื่อฟังให้แก่เด็กตั้งแต่วัยเด็กอยู่

¹Jonathan L. Freedman, David O. Sears, and J. Merrill Carlsmith, Social Psychology, 4th ed. (Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1981), p. 312.

²Marion L. Faegre and John E. Alderson, Child Care and Training, 7th ed. (Minneapolis: The University of Minnesota Press, 1947), p. 167.

³Jean Piaget, Handbuch der Psychology, 2d ed. cited by Henry W. Maier, Three Theories of Child Development (New York:

ในการฝึกความเชื่อฟังให้แก่เด็กนั้น สิ่งหนึ่งที่พ่อแม่จำเป็นต้องใช้คือวินัยภายนอกซึ่งได้แก่ การพูดคุย หรือการลงโทษ¹ เพราะวินัยภายนอกเป็นเครื่องมือของขบวนการสังคมประกิตที่พ่อแม่สามารถชี้แนะแนวทางให้เด็กทราบว่าอะไรคือพฤติกรรมที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในสังคมและวัฒนธรรมของเขา² นอกจากนี้ผลที่ได้จากความเชื่อฟังของเด็กทำให้พ่อแม่สามารถป้องกันเด็กจากอันตรายบางอย่างที่เด็กทำไปเพราะขาดประสบการณ์³

นอกจากการพูดคุยจะทำให้เด็กเชื่อฟังตามงานวิจัยของต่างประเทศคืองานวิจัยของเจนเสนและบูฮานัน (Jensen and Buhanan, 1974) ที่พบว่า การพูดคุยที่จะลงโทษมีผลทำให้เด็กอนุบาลเชื่อฟังผู้ใหญ่แล้ว⁴ การเฝ้าคอยดูก็มีผลทำให้เด็กเชื่อฟังตามงานวิจัยของต่างประเทศเหมือนกันคือ งานวิจัยของเมคคอค พาร์สัน และฮิล (Meddock Parsons and

---

¹Robert I. Watson, Psychology of the Child, 2d ed. (New York: John Wiley & Sons, Inc., 1965), p. 359.

²Ibid., p. 360.

³Marion L. Faegre, John E. Anderson, and Dale B. Harris, Child Care and Training (Minneapolis: The University of Minnesota Press, 1958), p. 154.

⁴Larry Jensen and Karl Buhanan, "Resistance to Temptation Following Three Types of Motivational Instructions among Four, Six and Eight-Year-Old Children," The Journal of Genetic

Hill, 1971)¹ พบว่าเด็กอนุบาลเชื่อฟังเมื่อผู้ใหญ่เฝ้าคอยอยู่¹ และเวลาที่จะมีผลต่อความเชื่อฟังก็อยู่ในช่วงระยะเวลา 6 นาที 10 นาที หรือ 15 นาที ตามงานวิจัยของต่างประเทศเหมือนกัน คืองานวิจัยของคาร์ลสมิธ เลปเพอร์ และแลนเคาเออร์ (Carlsmith, Lepper and Landauer, 1970², 1974³) อีรอนสัน และคาร์ลสมิธ (Aronson and Carlsmith,

---

¹T.D. Meddock, J.A. Parsons, and T.K. Hill, "Effects of an Adult's Presence and Praise on Young's Children's Performance," Journal of Experimental Psychology 12 (1971): 197-211, cited by Kenneth L. Higbee, "Factors Affecting Obedience in Preschool Children," The Journal of Genetic Psychology 134 (June, 1979): 241 - 253.

²J. Merrill Carlsmith, Mark R. Lepper, and T.K. Landauer, "Experimental Analysis of the Factors Determining Obedience of Four-Year Old Children to Adult Females," Child Development 41 (September 1970): 601 - 611).

³J. Merrill Carlsmith, Mark R. Lepper, and T. K. Landauer, "Children's Obedience to Adult Requests : Interactive Effects of Anxiety Arousal and Apparent Punitiveness of the Adult," Journal of Personality and Social Psychology 30 (December 1974): 822 - 828.

1963)¹ ไบแอกกีโอ และรอกริกส์ (Biaggio and Rodrigues, 1971)² เจนเสนและบูฮานัน (Jensen and Buhanan, 1974)³ ส่วนเพศของเด็กที่จะมีผลต่อความเชื่อฟังนั้น ตามงานวิจัยของต่างประเทศอีกเหมือนกันคือ งานวิจัยของคาร์ลสมิทซ์ เลปเพอร์ และแลนเคาเออร์ (Carlsmith, Lepper and Landauer, 1970⁴, 1974⁵) ที่พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศกับความเชื่อฟังผู้ใหญ่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงอยากทราบว่าการพูดคุย การเฝ้าคอยดู เวลา และเพศของเด็ก จะมีผลต่อความเชื่อฟังของเด็กอนุบาลไทยอย่างไร

---

¹Elliot Aronson and J. Merrill Carlsmith, "Effect of the Severity of Threat on the Devaluation of Forbidden Behavior," Journal of Abnormal and Social Psychology 66 (1963): 584 - 588.

²Angela Biaggio and Aroldo Rodrigues, "Behavioral Compliance and Devaluation of the Forbidden Object as a Function of Probability of Detection and Severity of Threat," Developmental Psychology 4 (1971): 320 - 323.

³Larry Jensen and Karl Buhanan, "Resistance to Temptation Following Three Types of Motivational Instructions among Four, Six and Eight-Year-Old Female Children," The Journal of Genetic Psychology 125 (September, 1974): 51 - 59.

⁴J. Merrill Carlsmith, Mark R. Lepper, and T.K. Landauer, "Experimental Analysis of the Factors Determining Obedience of Four-Year Old Children to Adult Females."

⁵J. Merrill Carlsmith, Mark R. Lepper, and T. K. Landauer, "Children Obedience to Adult Requests: Interactive Effects of

ทฤษฎีแสงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องคือทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเป็ยเจต์ (Piaget) และโคลเบอร์ก (Kohlberg) เขาทั้ง 2 คนมีความเชื่อร่วมกันว่าเมื่อบุคคลเติบโตขึ้น ลักษณะทางจริยธรรมจะเริ่มแสดงตัวเด่นชัดและเปลี่ยนแปลงไปตามวิถีทางที่กำหนดไว้แต่เดิม สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลในการวางหรือระดับหรืออาจเร่งพัฒนาการทางจริยธรรมได้ พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์ย่อมมีแนวทางและขั้นตอนที่เป็นสากล นอกจากจริยธรรมของเด็ก จะเจริญขึ้นตามความสามารถทางการรู้การคิดแล้ว ยังเจริญตามความสามารถทางสติปัญญา และอารมณ์ของเด็ก¹

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเป็ยเจต์ (Piaget, 1962) เป็ยเจต์แบ่งขั้นตอนของการพัฒนาทางจริยธรรมในเด็กเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ ๆ ดังนี้คือ

ขั้นที่ 1 จริยธรรมขั้นที่ยึดในข้อบังคับ (Morality of constraint) อยู่ใน ช่วงอายุประมาณ 2 - 8 ปี ซึ่งการพัฒนาขั้นนี้มีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1.1 เด็กมองการกระทำอันหนึ่งที่เกิดขึ้นว่าถูกต้องก็ถูกหมด ถ้าผิดก็ผิดหมด กล่าวคือมองเห็นแต่เพียงด้านเดียวของการกระทำนั้น และคิดว่าคนทุกคนคิดเช่นเดียวกับตน เด็กไม่สามารถคิดในแง่มุมมองของคนอื่น

1.2 เด็กตัดสินการกระทำต่าง ๆ ว่าไม่ผิดจากผลของการกระทำไม่ใช่จากเจตนาของการกระทำ เด็กพิจารณาเรื่องการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายว่า เด็กคนที่ทำความเสียหายมากโดยไม่มีเจตนาที่จะกระทำดังนั้นมีควมผิดมากกว่าเด็กคนที่ทำความเสียหายเพียงเล็กน้อยทั้งที่มีเจตนาไม่ผิดที่จะกระทำดังนั้น

1.3 เด็กเชื่อฟังกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพราะกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์

และเปลี่ยนแปลงไม่ได้

1.4 การที่เด็กมีความเคารพ เชื่อฟังผู้ใหญ่ฝ่ายเดียวทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเป็นที่จะต้องคล้อยตามมาตรฐาน และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของผู้ใหญ่

1.5 เด็กจะยอมเชื่อฟัง เมื่อผู้ใหญ่ใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงมากกว่าเมื่อผู้ใหญ่ใช้วิธีการลงโทษที่ไม่รุนแรง เด็กจะมีความรู้สึกว่าการลงโทษนี้เป็นการบ่งชี้ว่าพฤติกรรมใดผิดหรือไม่ดี พฤติกรรมใดก็ตามจะถือว่าผิดหรือไม่ดีถ้าพฤติกรรมนั้นมีผลทำให้เด็กถูกลงโทษ

1.6 เด็กมีแนวโน้มที่จะเห็นว่าอุบัติเหตุหรือความโชคร้ายที่เกิดขึ้นหลังจากบุคคลใดกระทำความผิดเป็นการลงโทษจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือจากสิ่งต่าง ๆ ทางธรรมชาติ

ขั้นที่ 2 จริยธรรมขั้นยึดความร่วมมือ (Morality of cooperation) ซึ่งอยู่ในช่วงอายุประมาณ 8 - 10 ปี ซึ่งการพัฒนาขั้นนี้มีลักษณะที่สำคัญดังนี้

2.1 เด็กสามารถคิดในมุมมองของคนอื่น และรู้ว่าไม่มีการตัดสินการกระทำใด ๆ ที่ถูกต้องสมบูรณ์แบบใด และรู้ว่ามีความคิดที่หลากหลายแนว

2.2 เด็กตัดสินการกระทำต่าง ๆ ว่าไม่ดีจากเจตนาของการกระทำ ไม่ใช่จากผลของการกระทำ เด็กพิจารณาเรื่องการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายว่า เด็กคนที่มีเจตนาไม่ดีที่จะกระทำดังนั้นถึงแม้ว่าเขาจะทำความเสียหายเพียงเล็กน้อยมีความผิดมากกว่าเด็กคนที่ไม่ดีเจตนาที่จะกระทำดังนั้น ถึงแม้ว่าเขาจะทำความเสียหายมาก

2.3 เด็กตระหนักว่าคนเป็นผู้สร้างกฎเกณฑ์ต่าง ๆ และคนก็สามารถเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ และรู้ว่าตนเองก็สามารถเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้เหมือนกับคนอื่น

2.4 การยอมรับนับถือซึ่งกันและกันระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่และระหว่างเด็กกับเพื่อน ๆ ทำให้เด็กเริ่มมองเห็นคุณค่าของความคิดและความสามารถของตนเอง และช่วยให้ทัศนคุณลักษณะของผู้อื่นได้ตรงตามความเป็นจริงมากขึ้น

2.5 เด็กชอบวิธีการลงโทษที่ไม่รุนแรงมากกว่า เด็กอาจหาทางประท้วงหรือลงโทษผู้อื่นเพื่อแก้แค้นได้ด้วยความโกรธแค้น

ตัดสินว่าผิดนั้น ซึ่งเป็นทางที่ให้ทั้งผู้ใหญ่และเด็กเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น¹

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg, 1964) โคลเบอร์กได้นำเอาทฤษฎีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเปียเจต์มาเป็นพื้นฐานในการจัดระดับจริยธรรมของเด็กโดยเขาแบ่งระดับจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับใหญ่ ๆ และในแต่ละระดับแบ่งออกเป็นชั้นย่อย ๆ อีก 2 ชั้น รวมเป็นพัฒนาการ 6 ชั้น ระดับต่าง ๆ มีดังต่อไปนี้คือ

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Premoral) อยู่ในช่วงอายุประมาณ 2 - 10 ปี ระดับนี้เน้นที่การควบคุมจากอำนาจภายนอก เด็กเชื่อฟังผู้ใหญ่เพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษหรือเพื่อได้รับรางวัล ในระดับนี้แบ่งออกเป็นชั้นย่อย ๆ อีก 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (Punishment and obedience orientation) อยู่ในช่วงอายุประมาณ 2 - 7 ปี ผลที่ได้รับจากการกระทำ เช่น การลงโทษ หรือการให้รางวัล จะเป็นสิ่งที่บ่งว่าการกระทำนั้นผิดหรือถูก เด็กจะไม่กระทำพฤติกรรมที่ผิดเพราะกลัวการลงโทษ เด็กเชื่อฟังผู้ใหญ่เพื่อหลีกเลี่ยงการลงโทษเพราะผู้ใหญ่เป็นผู้อำนาจในการลงโทษเด็กได้

ชั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (Naive instrumental hedonism) อยู่ในช่วงอายุประมาณ 7 - 10 ปี เด็กเลือกกระทำในสิ่งที่จะนำความพอใจมาให้ตนเองเท่านั้น ชั้นนี้เด็กเริ่มรู้จักการแลกเปลี่ยนแบบเด็ก ๆ เช่น เขาทำมา ฉันก็ทำไป เป็นต้น

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Morality of Conventional Role-Conformity) อยู่ในช่วงอายุประมาณ 10 - 16 ปี หมายถึงการกระทำตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มย่อย ๆ ของตน คุณค่าทางจริยธรรมอยู่ที่การกระทำดีหรือแสดงบทบาทที่ถูกต้อง ทำตามคำสั่งและความคาดหวังของผู้อื่น ในระดับนี้แบ่งออกเป็นชั้นย่อย ๆ อีก 2 ชั้น คือ

ขั้นที่ 3 หลักการทำตามความเห็นชอบของผู้อื่น (Good-boy morality of maintaining good relations, approval of others) อยู่ในช่วงอายุประมาณ 10 - 13 ปี เด็กมุ่งความสนใจไปยังกลุ่มย่อยของตน เช่น กลุ่มเพื่อน เด็กพยายามจะถูกกลุ่มจะมีพฤติกรรมตามแนวทางปฏิบัติของกลุ่ม เด็กจะทำพฤติกรรมที่ดีเพื่อให้ผู้อื่นพอใจ เด็กจะคัดค้านการกระทำใด ๆ โดยดูจากเจตนาของการกระทำ

ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ทางสังคม (Authority maintaining morality) เด็กมีความรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคม จึงถือว่าตนมีหน้าที่ที่จะต้องทำตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมของตนกำหนดหรือคาดหวัง

ระดับที่ 3 ระดับเห็นอกกฎเกณฑ์ (Morality of Self-Accepted Role-Conformity) ตั้งแต่อายุ 16 ปีขึ้นไป ถึงผู้ใหญ่ เด็กเข้าใจกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดขึ้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม เด็กใช้ความคิดไตร่ตรองของตนเองในการคัดค้านการกระทำใดการกระทำหนึ่ง เด็กมีความคิดของตัวเองโดยที่ไม่จำเป็นต้องคิดเหมือนกับกลุ่มระดับนี้ แบ่งออกเป็นชั้นย่อย ๆ อีก 2 ชั้น คือ

ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Morality of contract of individual rights and democratically accepted Law) ตั้งแต่ อายุ 16 ปีขึ้นไป เด็กเข้าใจว่ากฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่สังคมกำหนดขึ้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ในเมื่อทุก ๆ คนเห็นสมควร คุยกันว่าควรที่จะเปลี่ยนแปลง เด็กเชื่อและเคารพในความคิดส่วนบุคคลและยอมปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่คนส่วนใหญ่เห็นด้วย

ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (Morality of individual principles of conscience) ผู้ใหญ่ เขาทำตามความคิดที่เขาคิดไตร่ตรองอย่างถูกต้องดีแล้ว โดยไม่ต้องคำนึงถึงความคิดของคนอื่น ๆ เขายึดถือความถูกต้องเป็นหลักสากล นอกเหนือจากกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคมมีความคิดยึดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดมุ่งหมายอันปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่เกี่ยวกับความยุติธรรม ความเท่าเทียมกันของความเป็นคน

และเคารพในคุณค่าของความเป็นคน¹

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

คาร์ลสมิธ เลปเปอร์ และแลนเดาเออร์ (Carlsmith, Lepper and Landauer, 1970) ทำการทดลองเรื่องความเชื่อฟังของเด็กเล็กต่อคำสั่งของแม่ เขาได้ทำการทดลองกับเด็กเล็กอเมริกัน ศูนย์เด็กเล็กของมหาวิทยาลัยแอสตันฟอร์ด (The Standford Nursery School) อายุระหว่าง 3 ถึง 4 ปี จำนวน 58 คน เป็นเด็กชาย 36 คน และเด็กหญิง 22 คน และมีแม่ของเด็กทุกคนรวมอยู่ในสภาพการณ์การทดลองด้วย เขาได้แบ่งเด็กออกเป็นกลุ่ม ๆ กลุ่มละ 3 คน ซึ่งในแต่ละกลุ่มเป็นเด็กเพศเดียวกัน เด็กแต่ละคนจะทำงานที่ละอย่างรวม 3 ครั้ง ในช่วงเวลา 3 อาทิตย์ติดต่อกัน งานอย่างหนึ่งเป็นคำสั่งจากแม่ของตนเอง ส่วนงานอีก 2 อย่างเป็นคำสั่งจากแม่ของเด็กอื่นอีก 2 คนในกลุ่ม เขาได้ทำการทดลองในห้องติดกระจกทางเดียวของโรงเรียนนี้ โดยแบ่งห้องทดลองออกเป็น 2 คาน คานหนึ่งของห้องมีพรมปูและมีของเล่นที่หน้าเลนหลายชิ้นวางอยู่ และมีเก้าอี้สำหรับให้แม่นั่งพร้อมกับโต๊ะ 1 ตัว อีกคานหนึ่งของห้องไม่มีพรมปู และไม่มีของเล่นวางอยู่ แต่มีโต๊ะเล็ก 1 ตัวและเก้าอี้ 2 ตัววางอยู่

ครูเด็กเล็กโรงเรียนนี้นำเด็กมาที่ห้องทดลองทีละคน และเด็กจะได้พบแม่ของเขา ที่แม่ได้อ่านนิทานสั้น ๆ ให้เด็กฟัง หลังจากที่แม่อ่านนิทานจบแล้ว ผู้ทำการทดลองได้เข้ามาในห้องและขอร้องให้แมกรอกแบบสอบถาม ก่อนที่แม่จะไปนั่งกรอกแบบสอบถามที่มุมห้องคานที่มีของเล่นโดยนั่งหันหลังให้เด็ก แม่ได้สั่งเด็กซึ่งเป็นลูกของตนเองให้ทำงาน 1 อย่าง และภายในวันเดียวกันนี้ แม่ได้สั่งเด็กอื่นอีก 2 คนให้ทำงานอีกคนละ 1 อย่าง คำสั่งที่ให้เด็ก

¹Lawrence Kohlberg, "Development of Moral Character and Moral Ideology," in Review of Child Development Research, vol. 1,

ทำงานจะเป็นแม่เดียวกันคืออยู่ในลักษณะที่ว่าเด็กทั้ง 3 คนเป็นลูกของตนเอง งานทั้ง 3 อย่างใดแก

1. สั่งให้เด็กเฝ้าคุุหนูที่ถูกวางยาสลบและกำลังหลับอยู่ในกรง ซึ่งตั้งอยู่บนโต๊ะข้างหน้าต่างทางเคี้ยว
2. สั่งให้เด็กอยู่คานหนึ่งของห้องที่ไม่มีของเล่น และห้ามเล่นของเล่นที่อยู่อีกคานหนึ่งของห้อง
3. สั่งให้เด็กเก็บบล็อก 100 อัน ที่ระจัดกระจายปนอยู่กับของเล่นอื่น ๆ บนพื้นห้อง

ผู้ทำการทดลองสังเกตความเชื่อฟังของเด็กต่อคำสั่งของแม่เป็นเวลา 6 นาที โดยผ่านกระจกทางเคี้ยว ปรากฏผลการทดลองดังนี้

1. เด็กเล็กจำนวน 44 คน จากจำนวนที่ทดลองจริง 52 คน เชื่อฟังคำสั่งจากแม่ของตนเองน้อยกว่าคำสั่งจากแม่ของเด็กอื่น
2. เด็กชายและเด็กหญิงเชื่อฟังคำสั่งของแม่ไม่แตกต่างกัน¹

คาร์ลสมิธ เลปเพอร์ และแลนเคาเออร์ (Carlsmith, Lepper, and Landauer, 1974) ได้ทำการทดลองเรื่องความเชื่อฟังของเด็กต่อคำสั่งของผู้ใหญ่ เขาได้ทำการทดลองกับเด็กเล็กอเมริกัน ศูนย์เด็กเล็กบิง (Bing Nursery School) อายุระหว่าง $3\frac{1}{2}$ ถึง $5\frac{1}{2}$ ปี จำนวน 52 คน เป็นเด็กชาย 27 คน และเด็กหญิง 25 คน มีผู้ทำการทดลอง 3 คน เป็นชาย 1 คนและหญิง 2 คน ผู้ทำการทดลองแต่ละคนเป็นทั้งผู้ทำการคนหนึ่งที่หนึ่ง และเป็นผู้ทำการทดลองคนที่สอง โดยจะเป็นผู้ทำการทดลองคนที่หนึ่งกับเด็กที่เขาคุ้นเคย และจะเป็นผู้ทำการทดลองคนที่สองกับเด็กที่เขาไม่คุ้นเคย หลังจากผู้ทำการทดลองแต่ละคนได้ทำความคุ้นเคยกับเด็กเป็นเวลา 3 อาทิตย์แล้ว ผู้ทำการทดลอง

¹J. Merrill Carlsmith, Mark R. Lepper, and T.K. Landauer,

แบ่งการทดลองออกเป็น 2 ตอน

ตอนแรก ผู้ทำการทดลองจัดเด็กเพศเดียวกันออกเป็นคู่ ๆ และให้เด็กแต่ละคนในแต่ละคุณภาพยंत्रบันทึกเทปโทรทัศน์ที่แตกต่างคนละเรื่อง โดยผู้ทำการทดลองคนหนึ่งนำเด็กไปที่ห้องทดลองของศูนย์เด็กเล็กบึงที่ละคน และนำไปให้รู้จักผู้ทำการทดลองคนที่สอง หลังจากผู้ทำการทดลองคนที่สองออกจากห้องไป ผู้ทำการทดลองคนที่หนึ่งให้เด็กคุณภาพยंत्रบันทึกเทปโทรทัศน์ และบอกเด็กว่า ผู้ใหญ่ที่เด็กเห็นในภาพยนตร์เป็นคนเดียวกับที่เด็กเห็นเมื่อครูคุณภาพยंत्रบันทึกเทปโทรทัศน์มีด้วยกัน 2 เรื่อง คือ

1. ผู้ทำการทดลองคนที่สองมีการปะทะสัมพันธ์กับเด็กหญิงอายุ $4\frac{1}{2}$ ปี ค่ายท่าทางที่เป็นมิตรและไม่ลงโทษเด็ก คือ ชมเด็กที่รู้จักเลือกของเล่น ชมเด็กที่หาผู้ทดลองพบอย่างรวดเร็ว และไม่ลงโทษเด็กเมื่อเด็กไม่ยอมเก็บของเล่นเข้าที่ และในตอนจบ ผู้ทดลองให้รางวัลเด็กเป็นลูกกั๊ก 1 ชิ้น และขนมหวานที่ทำจากแป้ง 1 ชิ้น

2. ผู้ทดลองคนที่สองมีการปะทะสัมพันธ์กับเด็กหญิง อายุ $4\frac{1}{2}$ ปี ค่ายท่าทางที่เย็นชาและลงโทษเด็ก คือ ดิเคียนเด็กที่ไม่รู้จักเลือกของเล่น ดิเด็กที่หาผู้ทดลองพบช้า และลงโทษเด็กเมื่อเด็กไม่เก็บของเล่นเข้าที่ และในตอนจบผู้ทำการทดลองไม่ให้รางวัลเด็ก

หลังจากเด็กแต่ละคนคุณภาพยंत्रเรื่องใดเรื่องหนึ่งจบลงแล้ว ผู้ทำการทดลองคนหนึ่งให้เด็กเล่นของเล่นที่อยู่บนพนักของเก้าอี้หนึ่งก่อนที่จะนำกลับไปส่งที่ห้องเรียน

ตอนที่สอง ทำการทดลองในเวลา 31 วันต่อมา ผู้ทำการทดลองคนที่หนึ่งพาเด็กไปที่ห้องทดลองที่ละคน และให้คุณภาพยंत्रการคุ้นสัคนละเรื่อง

โดยผู้ทำการทดลองคนหนึ่ง แบ่งเด็กให้คุณภาพยंत्रการคุ้นสั ดังนี้

1. เด็กจำนวนครึ่งหนึ่งที่คุณภาพยंत्रบันทึกเทปโทรทัศน์ที่ผู้ใหญ่แสดงความไม่เป็นมิตรและลงโทษเด็กคุณภาพยंत्रการคุ้นสัที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลสูง ซึ่งมีเนื้อเรื่องว่าครูใหญ่มีความตกใจกลัวเพราะกำลังขี่มาซานปาที่มืดทึบ และมีเสียงเพลงประกอบให้เข้ากับบรรยากาศที่น่ากลัว

ผู้ชายคนหนึ่งรำเริงมากขณะที่กำลังนั่งอยู่ในรถมาที่วิ่งผ่านชนบทและมาที่ลากรถหยุดได้

3. เด็กจำนวนครึ่งหนึ่งที่ดูภาพยนตร์บันทึกเทปโทรทัศน์ที่ผู้ใหญ่แสดงความเป็นมิตรและไม่ลงโทษเด็กดูภาพยนตร์การ์ตูนสี่ที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลสูง

4. เด็กจำนวนอีกครึ่งหนึ่งที่ดูภาพยนตร์บันทึกเทปโทรทัศน์ที่ผู้ใหญ่แสดงความเป็นมิตรและไม่ลงโทษเด็กดูภาพยนตร์การ์ตูนสี่ที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลต่ำ

เมื่อเด็กแต่ละคนดูภาพยนตร์การ์ตูนสี่จบแล้ว ผู้ทำการทดลองคนที่หนึ่งออกจากห้องไปหลังจากที่ทักทายกับผู้ทำการทดลองคนที่สอง และก่อนที่เขาจะออกจากห้องได้บอกเด็กว่าคนนั้นคือ คนที่เด็กเคยเห็นเมื่อคราวที่ดูภาพยนตร์บันทึกเทปโทรทัศน์ครั้งก่อน ผู้ทำการทดลองคนที่สองบอกเด็กว่าเขาจะนั่งทำงานสักครู่หนึ่ง และบอกเด็กให้เก็บลูกเทนนิสที่กระจัดกระจายปนอยู่กับของเล่นอื่น ๆ บนพื้นห้องไปใส่ในกล่องกระดาษแข็งซึ่งตั้งอยู่ไกลออกไปติดกับฝาห้อง

ผู้สังเกตสังเกตความเชื่อฟังของเด็กต่อคำสั่งของผู้ใหญ่เป็นเวลา 6 นาที โดยดูผ่านกระจกทางเดียว ปรากฏผลการทดลองดังนี้

1. เด็กเล็กที่มีความวิตกกังวลสูงจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่ไม่เป็นมิตรและลงโทษเด็กมากกว่าผู้ใหญ่ที่เป็นมิตรและไม่ลงโทษเด็ก
2. เด็กเล็กที่มีความวิตกกังวลต่ำจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่เป็นมิตรและไม่ลงโทษเด็กมากกว่าผู้ใหญ่ที่ไม่เป็นมิตรและไม่ลงโทษเด็ก
3. เด็กชายและเด็กหญิงเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกัน¹

เจนเสน และบูฮานัน (Jensen and Buhanan, 1974) ได้ทำการทดลองเรื่องการต้านทานต่อคำสั่งของผู้ใหญ่ที่เกิดจากการขู่เข็ญ เขาได้ทำการทดลองกับเด็กเล็กอเมริกันเพศหญิง ศูนย์เด็กเล็กของมหาวิทยาลัยบริกแฮมยั้ง (The Brigham Young University Laboratory School) อายุเฉลี่ย 4 ปี จำนวน 30 คน และมีผู้ใหญ่เพศหญิงเป็นผู้ทำ

¹J. Merrill Carlsmith, Mark R. Lepper, and T.K. Landauer.

การทดลอง 1 คน การทดลองทำในห้องที่มีกระจกทางเดียวของมหาวิทยาลัยนี้ ที่มีห้อง
 ด้านหนึ่งมีโต๊ะตั้งอยู่ 1 ตัวพร้อมทั้งเก้าอี้ 2 ตัว บนโต๊ะมีกระดานสี่ คินสอสี กรรไกร กาว
 ไม้บรรทัด และหนังสือรูปภาพสำหรับระบายสี โต๊ะอีกตัวหนึ่งพร้อมทั้งเก้าอี้ 1 ตัวอยู่
 ห่างจากโต๊ะตัวแรก 4 ฟุตในระดับทะเลี่ยงมุม ซึ่งมีผ้าปูโต๊ะคลุมของเล่นและขนมหวานไว้
 เขาได้แบ่งการทดลองออกเป็น 3 เงื่อนไข เงื่อนไขละ 10 คน ในแต่ละเงื่อนไข
 ผู้ทำการทดลองพาเด็กไปนั่งที่เก้าอี้ที่อยู่ทีโต๊ะตัวแรกทีละคนและให้อิสระเด็กในการที่จะ
 ระบายสีรูปภาพหรือเล่นสิ่งของ และผู้ทำการทดลองพูดคุยชมการระบายสีรูปภาพของเด็ก
 หรือการเล่นสิ่งของของเด็ก เมื่อเวลาผ่านไป 10 นาที ผู้ทำการทดลองมองดูนาฬิกา
 ลูกขิ้นย่นและพูดว่า เธอจะต้องออกไปนอกห้องสัก 2-3 นาที และผู้ทำการทดลองพาเด็ก
 ไปนั่งเก้าอี้ที่อยู่ทีโต๊ะตัวที่ 2 และเปิดผ้าคลุมของเล่นและขนมออกและพูดว่า "เธอ
 นั่งดูหนังสือนี้ได้ เมื่อฉันออกไปจากห้องแล้วฉันจะปิดประตูเพื่อว่าจะได้ไม่มีใครมารบกวน
 เธอ และเมื่อฉันกลับมาฉันจะเคาะประตูเพื่อเป็นสัญญาณให้เธอรู้" ในแต่ละเงื่อนไข
 ผู้ทำการทดลองพูดคุยข้อความที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้คือ

เงื่อนไขที่ 1 การพูดคุยให้กลัวว่าจะถูกลงโทษ หลังจากผู้ทำการทดลองเปิด
 ผ้าคลุมของเล่นและขนมแล้วพูดว่า "อย่าจับของเล่นหรือขนมที่อยู่บนโต๊ะ ถ้าเธอจับของเล่น
 หรือขนมที่อยู่บนโต๊ะนี้เมื่อฉันกลับมาฉันจะลงโทษเธอ" ผู้ทำการทดลองพูดซ้ำ 2 ครั้ง

เงื่อนไขที่ 2 การสัญญาว่าจะให้รางวัล หลังจากผู้ทำการทดลองเปิดผ้าคลุม
 ของเล่นและขนมแล้วพูดว่า "อย่าจับของเล่นหรือขนมที่อยู่บนโต๊ะ ถ้าเธอไม่จับของเล่นหรือ
 ขนมที่อยู่บนโต๊ะนี้เมื่อฉันกลับมาฉันจะให้สิ่งทีเธอชอบ" ผู้ทำการทดลองพูดซ้ำ 2 ครั้ง

เงื่อนไขที่ 3 การพูดคุยชักชวนเพื่อให้ทำตามในสิ่งที่ต้องการ หลังจาก
 ผู้ทำการทดลองเปิดผ้าคลุมของเล่นและขนมแล้วพูดว่า "เป็นเด็กคีนะ และอย่าจับ
 ของเล่นหรือขนมที่อยู่บนโต๊ะ ถ้าเธอไม่จับของเล่นหรือขนมที่อยู่บนโต๊ะนี้เมื่อฉันกลับมา
 ฉันจะเป็นสุขมาก" ผู้ทำการทดลองพูดซ้ำ 2 ครั้ง

การสังเกตการต้านทานต่อคำสั่งของผู้ใหญ่ที่เกิดจากการยั่วยู่ใช้เวลา 15
 นาที ปรากฏผลการทดลองว่า การพูดคุยให้กลัวว่าจะถูกลงโทษมีผลต่อเด็กเล็กในการ

ในสิ่งที่ต้องการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .025¹

ไบแอกกีโอ และรอดริกส์ (Biaggio and Rodrigues, 1971) ได้ทำการทดลองเรื่องความเชื่อฟังของเด็กและการลดค่าของของเล่นที่ห้ามเล่นในนอกลอง ทดลองทำกับเด็กบราซิลระดับเกรด 2 อายุเฉลี่ย 6 ปี 8 เดือน จำนวน 40 คน เป็นเด็กชาย 20 คน และเด็กหญิง 20 คน เขาแบ่งการทดลองออกเป็น 4 เงื่อนไขการทดลอง เงื่อนไขละ 10 คน เป็นเด็กชาย 5 คน และเด็กหญิง 5 คน เด็กมาที่ห้องเล่นของเล่นติดกระจกทางเดียวของภาคจิตวิทยาของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งที่ละคน และพบกับผู้ทำการทดลองซึ่งพูดกับเด็กทุกคนด้วยข้อความที่เหมือนกันดังนี้ "เธอมาที่นี่เพื่อจะทำการทดสอบเล็กน้อย ขณะนี้เธอยังทำการทดสอบไม่ได้เพราะฉันมีงานต้องทำ ดังนั้นเธอต้องคอยอยู่ในห้องนี้ชั่วคราวหนึ่ง เธอเล่นของเล่นใดขณะที่คอยฉัน แต่เธอต้องบอกฉันก่อนว่าของเล่นชิ้นไหนเธอชอบเล่นมากที่สุด" ผู้ทำการทดลองให้เด็กชายเลือกของเล่นที่ห้ามเล่นจำนวน 4 ชิ้น ไคแก รดจีป ปีน ลูกบอล และบล็อกไม้สำหรับเด็กชาย 1 ชุด และให้เด็กหญิงเลือกของเล่นที่ห้ามเล่นจำนวน 4 ชิ้น ไคแก ลูกบอล ตุ๊กตา ราวตากงา และบล็อกไม้สำหรับเด็กหญิง 1 ชุด หลังจากนั้นผู้ทำการทดลองสั่งห้ามเด็กเล่นของเล่นที่เด็กแต่ละคนจัดอยู่เป็นลำดับที่สอง แต่เล่นของเล่นชิ้นอื่น ๆ ได้ ในแต่ละเงื่อนไขผู้ทำการทดลองพูดข้อความที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้คือ

เงื่อนไขที่ 1 (พูดขมุกขมูย-มีโอกาที่จะรู้ว่าเด็กฝ่าฝืนคำสั่ง) หลังจากผู้ทำการทดลองสั่งห้ามเด็กเล่นของเล่นชิ้นที่เด็กจัดเป็นลำดับที่สองแล้ว จึงพูดขมุกขมูยว่า "ฉันจะโกรธมากถ้าเธอเล่นของเล่นชิ้นนี้" และบอกให้เด็กคอยอยู่ในห้องจนกว่าผู้ทำการทดลองจะกลับ เขามารับเด็กไปทำการทดสอบที่ห้องทำงานของผู้ทำการทดลอง

เงื่อนไขที่ 2 (พูดขมุกขมูย-ไม่มีโอกาที่จะรู้ว่าเด็กฝ่าฝืนคำสั่ง) หลังจากผู้ทำการทดลองสั่งห้ามเด็กเล่นของเล่นชิ้นที่เด็กจัดเป็นลำดับที่สองแล้ว ผู้ทำการทดลองพูดขมุกขมูยว่า "ฉันจะโกรธมาก

¹Larry Jensen and Karl Buhanan, "Resistance to Temptation

ถ้าเธอเล่นของเล่นชิ้นนี้" และบอกให้เด็กอยู่ในห้องนี้จนกระทั่งได้ยินเสียงระฆังถึงจะเดินออกไปจากห้องและไปที่ห้องทำงานของผู้ทำการทดลองเพื่อทำการทดสอบ

เงื่อนไขที่ 3 (ผู้ชุนอย-มีโอกาสดูที่รู้ว่าเด็กฝ่าฝืนคำสั่ง) หลังจากผู้ทำการทดลองห้ามเด็กเล่นของเล่นชิ้นที่เด็กจัดเป็นลำดับที่สองแล้ว ผู้ชุนอยบอกว่า "ฉันจะไม่พอใจถ้าเธอเล่นของเล่นชิ้นนี้" และบอกให้เด็กคอยอยู่ในห้องจนกว่าผู้ทำการทดลองจะกลับเข้ามาจับเด็กไปทำการทดสอบที่ห้องทำงานของผู้ทำการทดลอง

เงื่อนไขที่ 4 (ผู้ชุนอย-ไม่มีโอกาสดูที่รู้ว่าเด็กฝ่าฝืนคำสั่ง) หลังจากผู้ทำการทดลองห้ามเด็กเล่นของเล่นชิ้นที่เด็กจัดเป็นลำดับที่สองแล้ว ผู้ชุนอยบอกว่า "ฉันจะไม่พอใจถ้าเธอเล่นของเล่นชิ้นนี้" และบอกให้เด็กอยู่ในห้องนี้จนกระทั่งได้ยินเสียงระฆังถึงจะเดินออกไปจากห้องและไปที่ห้องทำงานของผู้ทำการทดลองเพื่อทำการทดสอบ

การสังเกตความเชื่อฟังของเด็กใช้เวลา 10 นาทีโดยผู้ควบคุมกระจกทางเดียวแล้วผู้ทำการทดลองได้ให้เด็กทำการทดสอบเพียงเล็กน้อยเพื่อบ่งชี้จุดประสงค์ที่แท้จริงของการทดลองที่ห้องทำงานของผู้ทำการทดลองและในที่สุดผู้ทำการทดลองพาเด็กกลับมาที่ห้องเล่นของเล่นและให้เด็กจัดลำดับของเล่นที่นำเล่นใหม่

การทดลองปรากฏผลว่า

1. เด็กเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่เมื่อผู้ใหญ่ผู้ชุนอย-มีโอกาสดูที่รู้ว่าเด็กฝ่าฝืนคำสั่ง และเมื่อผู้ใหญ่ผู้ชุนอย-ไม่มีโอกาสดูที่รู้ว่าเด็กฝ่าฝืนคำสั่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. เด็กจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่เมื่อผู้ใหญ่ผู้ชุนอยมาก-มีโอกาสดูที่รู้ว่าเด็กฝ่าฝืนคำสั่ง และเมื่อผู้ใหญ่ผู้ชุนอยมาก-ไม่มีโอกาสดูที่รู้ว่าเด็กฝ่าฝืนคำสั่งไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹

¹Angela Biaggio and Aroldo Rodrigues, "Behavioral

อะรอนสัน และคาร์ลสมิธ (Aronson and Carlsmith, 1963) ได้ทำการทดลองเรื่องความเชื่อฟังของเด็กและการลดค่าของของเล่นในหนอยลง เขาทำการทดลองกับเด็กเล็กอเมริกัน ศูนย์เด็กเล็กฮาร์วาร์ด (The Harvard Preschool) อายุเฉลี่ย 3.8 ปี ถึง 4.6 ปี จำนวน 22 คน เป็นเด็กชาย 11 คน และเด็กหญิง 11 คน มีผู้ทำการทดลองเพศชาย 1 คน เขาแบ่งการทดลองออกเป็น 2 เงื่อนไข คือเงื่อนไขที่ผู้ใหญ่อุ้กชุนอย และเงื่อนไขที่ผู้ใหญ่ชุนอยมาก เด็กทั้ง 22 คนเข้ารับการทดลองทั้ง 2 เงื่อนไข โดยเด็กครึ่งหนึ่งเข้ารับการทดลองในเงื่อนไขที่ผู้ใหญ่ชุนอย และเด็กอีกครึ่งหนึ่งเข้ารับการทดลองในเงื่อนไขที่ผู้ใหญ่ชุนอยมาก และในเวลาอีก 45 วันต่อมา เด็กครึ่งหนึ่งก็เปลี่ยนไปเข้ารับการทดลองในเงื่อนไขที่ผู้ใหญ่ชุนอยมาก และเด็กอีกครึ่งหนึ่งก็เปลี่ยนไปเข้ารับการทดลองในเงื่อนไขที่ผู้ใหญ่ชุนอย การทดลองทำที่ห้องเล่นของเล่นของโรงเรียนนี้ซึ่งติดกระจกทางเดียว ผู้ทำการทดลองนำเด็กมาที่ห้องทดลองทีละคนแล้วปิดประตู และให้เด็กดูของเล่นที่นำเล่นที่วางอยู่บนโต๊ะตัวเตี้ยจำนวน 5 ชิ้น ได้แก่ รถถังที่ขับเคลื่อนโดยโซ่แมคเตอร์ พลั่วตักทราย เครื่องมือพลาสติก 1 ชุด เครื่องสูบน้ำคัมเพลิงที่ใช้แมคเตอร์ และจานพร้อมทั้งกระทะ 1 ชุด ผู้ทำการทดลองแสดงวิธีเล่นของเล่นให้เด็กดูทีละชิ้น และให้เด็กหัดเล่นของเล่นเองควยจนเด็กสามารถเล่นของเล่นได้ทุกชิ้น ต่อจากนั้นผู้ทำการทดลองให้เด็กเล่นเกมเลือกของเล่น โดยเขาวางของเล่นครั้งละ 2 ชิ้นบนโต๊ะ ส่วนของเล่นที่เหลือวางไว้บนพื้น และให้เด็กเลือกของเล่นชิ้นที่เด็กชอบ ผู้ทำการทดลองเปลี่ยนของเล่นไปเรื่อย ๆ จนในที่สุดก็จะได้คำตอบว่าเด็กชอบของเล่นชิ้นไหนเป็นลำดับที่ 1, 2, 3, 4 และ 5 ตามลำดับ หลังจากเด็กจัดลำดับของเล่นแล้ว ผู้ทำการทดลองวางของเล่นชิ้นที่เด็กจัดเป็นลำดับที่ 2 ไว้บนโต๊ะและวาง 4 ชิ้นที่เหลือบนพื้น และพูดข้อความที่เหมือนกันทั้ง 2 เงื่อนไขดังนี้คือ "ฉันจะต้องออกไปจากห้องสัก 2-3 นาที เพื่อทำธุระอย่างหนึ่ง เธอเล่นของเล่นได้ทุกชิ้น ยกเว้นของเล่นชิ้นที่เธอจัดเป็นลำดับที่ 2 และฉันจะรีบกลับเข้ามาในห้อง" ในแต่ละเงื่อนไขผู้ทำการทดลองพูดข้อความที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้คือ

1. เงื่อนไขที่ผู้ใหญ่ชุนอย ผู้ทำการทดลองพูดเพิ่มเติมว่า "ฉันไม่ต้องการให้

2. เงื่อนไขที่ผู้ใหญ่พูดซ้ำ ผู้ทำการทดลองพูดเพิ่มเติมว่า "ฉันไม่ต้องการให้เธอเล่น... (ชื่อของเด็ก) ฉันจะโกรธมากถ้าเธอเล่นมัน ฉันจะเอาของเล่นทุกชิ้นกลับบ้านและไม่กลับมาอีกเลย เธอเล่นของเล่นใดทุกชิ้นเมื่อฉันออกไปจากห้องแต่ถ้าเธอเล่น... (ชื่อของเด็ก) ฉันจะคิดว่าเธอเป็นเพียงเด็กทารก แล้วฉันจะรีบกลับเข้ามาในห้อง"

ผู้ทำการทดลองสังเกตความเชื่อฟังเป็นเวลา 10 นาที โดยดูผ่านกระจกทางเดียว และเมื่อเวลาผ่านไป 10 นาที ผู้ทำการทดลองกลับเข้ามาในห้องและอนุญาตให้เด็กเล่นของเล่นใดทุกชิ้นรวมทั้งของเล่นที่ห้ามเล่นด้วยสักครู่หนึ่ง หลังจากนั้นผู้ทำการทดลองให้เด็กเล่นเกมเลือกของเล่นอีกครั้งหนึ่ง

ผลที่ได้ปรากฏว่า

1. เด็กที่เข้ารับการทดลองในเงื่อนไขที่ผู้ใหญ่พูดซ้ำ และในเงื่อนไขที่ผู้ใหญ่พูดซ้ำน้อยเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ไม่แตกต่างกัน คือเด็กที่เข้ารับการทดลองทั้งสองเงื่อนไขเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ 100 %

2. เด็กที่เข้ารับการทดลองในเงื่อนไขที่ผู้ใหญ่พูดซ้ำน้อยลดค่าของของเล่นที่นำเล่นให้น้อยลงมากกว่าเด็กที่เข้ารับการทดลองในเงื่อนไขที่ผู้ใหญ่พูดซ้ำมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .003¹

เมคคอค พาร์สัน และฮิล (Meddock, Parsons and Hill, 1971) พบว่าเด็กเล็กจะเชื่อฟังผู้ใหญ่เมื่อผู้ใหญ่เฝ้าคอยอยู่มากกว่าเมื่อผู้ใหญ่ไม่เฝ้าคอย และเด็กจะเชื่อฟังผู้ใหญ่ที่ไม่ปรากฏอยู่ที่หน้าแต่ไปเฝ้าคอยอยู่หลังจากในห้องเดียวกันมากกว่าเมื่อผู้ใหญ่ไม่เฝ้าคอย²

¹Elliot Aronson and J. Merrill Carlsmith, "Effect of the Severity of Threat on the Devaluation of Forbidden Behavior."

²T.D. McDock. J.A. Parsons. and T.K. Hill. Effects of

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การพูดคุย และการเฝ้าคอยดูมีผลทำให้เด็กเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ นอกจากนี้เวลาที่จะมีผลต่อความเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่นั้นอยู่ในช่วงเวลา 6 นาที 10 นาที หรือ 15 นาที ตามงานวิจัยของต่างประเทศที่ทำการทดลองมาแล้ว ผู้วิจัยเลือกใช้ช่วงเวลา 6 นาที ตามงานวิจัยของคาร์ลสมิทธิ์ เลปเพอร์ และแลนเคาเออร์ (Carlsmith, Lepper and Landauer, 1970, 1974) เพราะการวิจัยของผู้วิจัยเป็นการสั่งให้เด็กทำงาน ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกับลักษณะงานคาร์ลสมิทธิ์ เลปเพอร์ และแลนเคาเออร์ ส่วนเพศของเด็กที่จะมีผลต่อความเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่นั้นตามงานวิจัยของต่างประเทศปรากฏว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศกับความเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ แต่สำหรับเด็กไทยผู้วิจัยคาดว่าเด็กหญิงน่าจะแตกต่างจากเด็กชายเพราะการอบรมเลี้ยงดูเด็กหญิงและเด็กชายแตกต่างกัน ตามที่ กนลา สุขพานิช เอกแสงศรี มีความเห็นว่าในสังคมส่วนใหญ่จะมีวิธีการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนและสนับสนุนให้เด็กชายมีความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเองไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น สำหรับวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กหญิงนั้นเป็นไปในทางตรงกันข้ามคือผู้หญิงมักจะถูกอบรมสั่งสอนให้เชื่อฟัง อ่อนน้อม เรียบร้อย ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ไม่โคอบรมให้พึ่งตนเอง แต่เน้นงานการสร้างนิสัยใจคอให้ออนโยน และได้รับการเลี้ยงดูแบบทะนุถนอมเป็นอย่างดี¹

สตีเวนสัน ฮิกแมน และไนท์ (Stevenson, Hickman and Knights, 1963) พบว่าผู้ใหญ่แปลกหน้าจะเป็นผู้ให้การเสริมแรงทางสังคมแก่เด็กได้มากกว่าพ่อแม่ของเด็ก²

¹กนลา สุขพานิช เอกแสงศรี, "การเมืองกับผู้หญิง," จุลสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 2 (กันยายน-ธันวาคม 2521) : 67 - 87.

²H.W. Stevensons, R.K. Hickman and R.M.Knights, "Parents and Strangers as Reinforcing Agents for Children's Performance," Journal of Abnormal and Social Psychology 67 (1963): 183-189, cited by NorMa McCoy and Edward Zigler, "Social Reinforcer

ดังนั้นผู้วิจัยจึงอยากทราบว่า การพูดคุย การเฝ้าคอยดู เวลา และเพศ ของเด็กจะมีผลต่อความเชื่อฟังคำสั่งของเด็กอนุบาลไทยอย่างไร ผู้วิจัยใช้เวลา 6 นาทีทำการทดลองความเชื่อฟังคำสั่งกับเด็กอนุบาลไทย โดยแบ่งเวลาในการทดลองออกเป็น 3 ช่วงเวลา ช่วงเวลาละ 2 นาที ได้แก่ ช่วงเวลาที่ 1 คือช่วงเวลา 2 นาทีแรก ช่วงเวลาที่ 2 คือช่วงเวลา 2 นาทีต่อมา และช่วงเวลา 3 คือช่วงเวลา 2 นาทีสุดท้าย และผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัยว่า

1. ในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่ไม่เฝ้าคอยดู เด็กจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่มีการพูดคุยมากกว่าไม่มีการพูดคุย
2. ในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่เฝ้าคอยดู เด็กจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่มีการพูดคุยมากกว่าไม่มีการพูดคุย
3. ในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่ไม่พูดคุย เด็กจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่มีการเฝ้าคอยดูมากกว่าไม่มีการเฝ้าคอยดู
4. ในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่พูดคุย เด็กจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่ที่มีการเฝ้าคอยดูมากกว่าไม่มีการเฝ้าคอยดู
5. ในแต่ละเงื่อนไขการทดลอง เด็กจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่มากที่สุดในช่วงเวลา ที่ 1 และความเชื่อฟังคำสั่งจะค่อย ๆ ลดลงเมื่อเวลาผ่านไป
6. ในแต่ละเงื่อนไขการทดลอง เด็กหญิงจะเชื่อฟังคำสั่งของผู้ใหญ่มากกว่าเด็กชาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อตรวจสอบตัวแปรการพูดคุย การเฝ้าคอยดู เวลา และเพศของเด็ก ที่มีผลต่อความเชื่อฟังของเด็กต่อคำสั่งของผู้ใหญ่

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อฟังคำสั่งของเด็กที่เข้ารับการทดลอง เมื่อผู้ใหญ่ไม่

2. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อฟังคำสั่งของเด็กที่เข้ารับการทดลองเมื่อผู้ใหญ่ไม่พูดคุยและพูดคุยในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่เฝ้าคอยดู
3. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อฟังคำสั่งของเด็กที่เข้ารับการทดลองเมื่อผู้ใหญ่ไม่เฝ้าคอยดูและเฝ้าคอยดูในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่ไม่พูดคุย
4. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อฟังคำสั่งของเด็กที่เข้ารับการทดลองเมื่อผู้ใหญ่ไม่เฝ้าคอยดูและเฝ้าคอยดูในสภาพการณ์ที่ผู้ใหญ่พูดคุย
5. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อฟังคำสั่งของเด็กที่เข้ารับการทดลองในช่วงเวลาที่ 1 ช่วงเวลาที่ 2 และช่วงเวลาที่ 3 ในแต่ละเงื่อนไขการทดลอง
6. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อฟังคำสั่งของเด็กหญิงและเด็กชายที่เข้ารับการทดลองในแต่ละเงื่อนไขการทดลอง

คำจำกัดความในการวิจัย

เด็กอนุบาล หมายถึง เด็กอนุบาล 1 อายุระหว่าง 4 ปี 2 เดือนถึง 4 ปี 9 เดือน ที่เรียนอยู่ที่โรงเรียนละอออุทิศปีการศึกษา 2523

ผู้ทำการทดลอง หมายถึง ผู้ทำการทดลองเพศหญิงอายุ 24 ปี จำนวน 1 คน และทำการทดลองกับเด็กทุกคนในกลุ่มตัวอย่าง

ความเชื่อฟังคำสั่ง หมายถึง การที่เด็กทำตามคำสั่งของผู้ทำการทดลอง
 พูดคุย หมายถึง ผู้ทำการทดลองพูดคุยเด็กด้วยน้ำเสียง และแสดงออกด้วยสีหน้าและท่าทาง

ไม่พูดคุย หมายถึง ผู้ทำการทดลองไม่พูดคุยเด็กด้วยน้ำเสียง และไม่แสดงออกด้วยสีหน้าและท่าทาง

เฝ้าคอยดู หมายถึง ผู้ทำการทดลองนั่งก้มหน้าอ่านหนังสืออยู่ในห้องทดลองเป็นเวลา 6 นาที โดยไม่แสดงความสนใจกับการเคลื่อนไหวของลูกหินของเด็ก

ไม่เฝ้าคอยดู หมายถึง ผู้ทำการทดลองไม่อยู่ในห้องทดลองเป็นเวลา 6 นาที

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งเฉพาะกับเด็กอายุ 4 ปี 2 เดือนถึง 4 ปี 9 เดือน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 64 คนจากโรงเรียนละอออุทิศ

2. การทดลองเพื่อวัดความเชื่อฟังครั้งนี้เป็นการให้เด็กเดินหยิบลูกหินครั้งละ 1 ลูกจากกล่องหนึ่งไปใส่อีกกล่องหนึ่งภายในเวลา 6 นาที

3. ตัวแปรที่ใช้ในการทดลอง

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

การพูดคุย

การเฝ้าคอยดู

เวลา

เพศของเด็ก

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

คะแนนความเชื่อฟังคำสั่ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

เพื่อนำผลที่ได้จากความเชื่อฟังของเด็กต่อคำสั่งของผู้ใหญ่ไปช่วยในการสอนของครูและการอบรมของผู้ปกครอง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย